

In deze brief geven wij een toelichting op de financiële consequenties van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Nationaal Onderwijsakkoord en het zogenaamde Herfstakkoord over de begroting.

In het primair onderwijs stijgen de kosten al jaren sneller dan de inkomsten. De werkgelegenheid staat daardoor flink onder druk. De PO-Raad trok hierover regelmatig aan de bel en is dan ook blij met het extra geld dat voor het primair onderwijs beschikbaar komt. Toch willen wij u met deze brief wijzen op de consequenties van dit eenmalig op deze manier uit te keren geld en u adviseren hier zorgvuldig mee om te gaan.

Het primair onderwijs krijgt nog dit kalenderjaar 296 miljoen euro uitgekeerd van de 650 miljoen euro die met het Herfstakkoord was vrijgemaakt voor de gehele onderwijssector. Dit is ruim zestig miljoen euro meer dan in eerste instantie was voorgesteld in de begroting van het ministerie van OCW. Een meerderheid van de Tweede en Eerste Kamer vindt dat het primair onderwijs het geld hard nodig heeft voor onder meer behoud van werkgelegenheid. Het primair onderwijs krijgt daarbij ook nog 85 miljoen euro om jonge leerkrachten in dienst te houden. Dit bedrag wordt eenmalig uitgekeerd in december. Dat is zo afgesproken in het Nationaal Onderwijsakkoord (NOA). Het gaat hierbij om incidenteel geld.

In onderstaande tabel staan alle geldstromen weergegeven vanuit het NOA en het Herfstakkoord. We hebben een aantal bedragen geschat, omdat de precieze verdeling van de middelen over de sectoren nog niet bekend is. De bedragen na 2015 zijn dus indicatief. In de loop van volgend jaar wordt de verdeling van het structurele extra geld over de verschillende onderwijssectoren bekend.

Indicatie financiële consequenties NOA en begroting 2014/herfstakkoord		2014	2015	2016	2017	2018	struct
<i>Begrotingsakkoord 2013</i>							
1	Departementale taakstelling v.u. Lenteakkoord		-47	-71	-60	-60	-60
<i>Regeerakkoord Rutte II</i>							
2	Onderbesteding gemeentefonds (schatting PO-deel)		147	147	147	147	147
<i>Nationaal Onderwijsakkoord (NOA)</i>							
3	Incidentele middelen t.b.v. werkgelegenheid jonge leerkrachten *	85		-45	-40		
4	kwaliteit onderwijs (schatting PO-deel)		44	138	198	198	198
5	Incidenteel: arbeidsvoorwaarden	17					
<i>Begroting 2014/ Herfstakkoord</i>							
6	Betere leraren en schoolleiders (schatting PO-deel)		38	38	48	48	48
7	Conciërges en klassenassistenten (schatting PO-deel)		50	50	50	50	50
8	Extra onderwijstijd (schatting PO-deel)		12	12	12	12	12
9	Incidenteel: Kleine scholen (schatting PO-deel)		20	20			
10	Lumpsum (schatting PO-deel) *	296					
11	Lumpsum, incl korting prijsbijstelling (schatting PO-deel)		79	48	48	48	48
<i>* uitgekeerd in december 2013</i>							
	totaal	398	343	337	403	443	443
- de middelen in het kader van onderbesteding gemeentefonds (€ 256 mln. PO/VO) gaan de lumpsum in.							
- bedragen NOA zijn nog onder voorbehoud, zijn afhankelijk van nog te maken afspraken.							
- over exacte aanwending middelen herfstakkoord moet nog politieke besluitvorming plaatsvinden.							
- bedragen vanaf 2015 zijn een inschatting/ indicatief.							

Wat zijn de financiële consequenties?

Eind oktober is door het ministerie van OCW de Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging jonge leerkrachten gepubliceerd. In deze regeling staat dat 85 miljoen euro

(€52,85 per leerling) éénmalig in december 2013 zal worden uitgekeerd aan schoolbesturen via de personele bekostiging 2013/2014, op basis van de leerlingtelling 1 oktober 2012. Op ongeveer een zelfde wijze zal de 296 miljoen euro (€183,90 per leerling) vanuit het Herfstakkoord in december van dit jaar worden toegevoegd aan de lumpsum 2013/2014. Deze regeling wordt binnenkort door het ministerie van OCW gepubliceerd.

In december 2013 wordt dus in totaal 380 miljoen euro extra uitgekeerd aan schoolbesturen. Per leerling gaat het om een bedrag van € 236,75 euro. In dit kader wil de PO-Raad het volgende onder de aandacht brengen van schoolbesturen:

1. De incidentele middelen van 85 miljoen euro (€ 52,85 per leerling) zijn bedoeld om (vooral jonge) leraren aan het werk te houden, als overbrugging naar het jaar 2015. In dat jaar komt geld vrij vanuit het NOA, het herfstakkoord en de onderbesteding vanuit het gemeentefonds. Omdat de werkloosheidskosten voor de sector (in de vorm van de premie voor het participatiefonds) sterk zijn gestegen en een hogere premie op zichzelf ook weer leidt tot ontslagen, is het doel van dit geld om meer ontslagen te voorkomen. En dat geeft ook weer kansen voor met name jonge leerkrachten. Hoe het overige geld vanuit het NOA wordt toegekend aan schoolbesturen, is afhankelijk van nog te maken afspraken, tussen OCW en de PO-Raad in het kader van een nieuw bestuursakkoord, en tussen de PO-Raad en de vakbonden in het kader van een nieuwe CAO.

2. Door het Herfstakkoord wordt in december 2013 een bedrag van 296 miljoen euro (€ 183,90 per leerling) toegevoegd aan de lumpsum. Helaas kan geen duidelijkheid worden gegeven over het extra geld dat na schooljaar 2013/2014 beschikbaar komt voor het primair onderwijs. De exacte hoogte van de bedragen vanuit het Herfstakkoord na 2014 en de voorwaarden en afspraken waaronder dit geld wordt toegekend aan schoolbesturen, worden pas in de loop van 2014 bekend.

Gelet op deze onzekerheid adviseert de PO-Raad aan schoolbesturen om zorgvuldig te zijn met de (structurele) besteding van het geld dat u komende maand december ontvangt, zolang er nog onduidelijkheid is over de exacte uitwerking van het Herfstakkoord en NOA en hoe deze uitwerking financieel uitpakt voor uw schoolbestuur.

3. Het bedrag van in totaal € 236,75 per leerling die een schoolbestuur komende maand december krijgt uitgekeerd, moet als volgt worden verantwoord:

- De € 52,85 per leerling in het kader van de regeling bijzondere en aanvullende bekostiging jonge leerkrachten wordt toegevoegd aan de personele lumpsum voor het schooljaar 2013/2014. Daarom moet deze extra bekostiging voor 5/12 worden toegerekend aan 2013 en voor 7/12 aan 2014.
- De € 183,90 per leerling vanuit het Herfstakkoord, wordt in december van 2013 toegevoegd aan de lumpsum 2013, zonder dat hierbij een koppeling wordt gelegd met de personele- dan wel materiële lumpsum. Omdat er in de regeling die OCW binnenkort zal gaan publiceren geen koppeling wordt gelegd tussen enerzijds toewijzing en anderzijds besteding van deze middelen, moet deze €183,90 volledig als bate worden meegenomen in de jaarrekening 2013.

Het is dus niet mogelijk het geld dat in december wordt ontvangen volledig als bate in 2014 op te nemen. Eén en ander heeft dus een behoorlijk positief effect op het resultaat van 2013. Schoolbesturen die per einde van schooljaar 2012/2013 afscheid hebben moeten nemen van personeel, omdat de financiële positie van het schoolbestuur het niet toestond hen in dienst te houden, kunnen door de bovenstaande ontwikkelingen over 2013 toch een behoorlijk positief resultaat presenteren. Het is van belang dat het schoolbestuur hieraan aandacht besteedt in de verantwoording, bij de toelichting op het exploitatieresultaat. Op die manier is een eventueel positief resultaat over 2013 in de juiste context te plaatsen.

4. De hierboven genoemde ontwikkelingen kunnen mogelijk ook hun invloed hebben op andere beleidsterreinen, bijvoorbeeld ten aanzien van de instroomtoets van het participatiefonds. Hierover zal de PO-Raad u via website en nieuwsbrief nader informeren.

Resumerend: de PO-Raad is blij dat extra geld is uitgetrokken voor het primair onderwijs. Dat geld is hard nodig, maar het kan ook vragen oproepen. Ik hoop dat bovenstaande toelichting u voldoende handvatten geeft om ook alle betrokkenen binnen uw organisatie te informeren over de besteding en verantwoording van dit extra geld. Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u terecht bij de helpdesk van de PO-Raad (helpdesk@poraad.nl).

Met vriendelijke groet,

Simone Walvisch
Vice-voorzitter PO-Raad